

۱- چگونه دولت به کمک سیاست‌های مالی، مدیریت کلان اقتصادی کشور را پیگیری می‌کند؟

« پاسخ »

دولت در اجرای وظایف خود بسته سیاست‌های مالی را اجرا می‌کند که از دو ابزار درآمدها و مخارج دولت تشکیل شده است. افزایش در مخارج دولت و کاهش در نرخ‌ها با پایه‌های مالیاتی (سیاست مالی انبساطی) بهترین راه‌تحریرک تقاضای عمومی است که در مواقع رکود می‌تواند رونق را به بازار برگرداند. سیاست مالی انقباضی (کاهش مخارج دولت و افزایش مالیات) هم در مواقع ترم یا کاهش تقاضی کل در اقتصاد موجب ثبات اقتصادی می‌شود.

۲- هر کدام از سیاست‌های انقباضی و انبساطی پول در چه صورتی به وسیله دولت اعمال می‌گردد؟

« پاسخ »

اگر اقتصاد کشور دچار تورم باشد، دولت برای کاهش سطح قیمت‌ها و جلوگیری از تورم سیاست پول انقباضی را اعمال می‌کند. اما وقتی اقتصاد کشور دچار رکود باشد و سطح اشتغال در جامعه پایین باشد، دولت برای خارج کردن اقتصاد از این حالت، از سیاست پولی انبساطی استفاده می‌کند.

۳- منظور از سیاست‌های پولی چیست و به چند شکل انجام می‌گیرد؟

« پاسخ »

به سیاست‌های دولت که از طریق بانک مرکزی برای کنترل حجم پول و حفظ ارزش آن اعمال می‌کند، سیاست‌های پولی می‌گویند و به دو شکل می‌باشد:

- (الف) کاهش حجم پول در گردش (سیاست پولی انقباضی)
- (ب) افزایش حجم پول در گردش (سیاست پولی انبساطی)

۴- چرا دولت خود عهده‌دار تولید و عرضه کالاها و خدمات می‌شود و اهداف دولت در این زمینه چیست؟

« پاسخ »

- ۱) دولت ممکن است برای کسب درآمد، مستقیماً به تولید و عرضه کالا و خدمات اقدام نماید.
- ۲) چون در برخی زمینه‌ها، مردم یا بخش خصوصی حاضر به سرمایه‌گذاری نمی‌شوند (به دلیل عدم اطمینان از سودآوری و نیاز به سرمایه‌ی اولیه‌ی بسیار زیاد و ...)
- ۳) ممکن است در بعضی شرایط خاص دولت ناچار برخی موسسات تولیدی و تجاری را تحت پوشش بگیرد و در عرصه تولید و عرضه کالاها و خدمات وارد شود مثل وضعیت پس از پیروزی انقلاب اسلامی که دولت اقدام به این کار کرد.

۵- دولت چگونه و از چه طریقی اقدام به تولید و عرضه کالاها و خدمات می‌کند؟

« پاسخ »

برای این منظور دولت با تأسیس شرکت‌ها و موسسات مختلف که به نام شرکت‌های دولتی شناخته می‌شوند، اقدام به فعالیت می‌کند.

۶- منظور از ایجاد اشتغال کامل به عنوان یکی از اهداف اقتصادی دولت چیست و دولت برای تحقق این هدف چه می‌کند؟

« پاسخ »

اشتغال کامل به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن همه عوامل تولید امکان شرکت در فرآیند تولید را دارند و هیچ نهاده‌ای ناخواسته، بلااستفاده یا غیرمولد نمانده باشد. البته وظیفه دولت در رفع مشکل بیکاری به معنای این نیست که به بیکاران کار دهد و مستقیماً در بدنه دولت اشتغال ایجاد کند، بلکه دولت می‌کوشد زمینه رونق اقتصادی را فراهم کند. در چنین حالتی، فعالیت‌های تولید گسترش می‌یابد و تمایل تولیدکنندگان به استخ دام نیروی کار جدید بیشتر می‌شود. که این به معنای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و رسیدن به اشتغال کامل است.

۷- اهمیت اقتصاد مردمی و ترکیب بهینه دولت و بخش غیردولتی را در اقتصاد به اختصار شرح دهید.

« پاسخ »

در سال‌های اخیر در کشور ما توجه جدید سیاست‌گذاران به ضرورت اقتصاد مردمی و نقش‌آفرینی و مشارکت بیشتر بخش‌های خصوصی و تعاونی و عمومی و افزایش توان و اقتدار آن‌ها جلب شده است. دولت ملزم شده است که با واگذاری بخش مهم از فعالیت‌های خود در عرصه اقتصاد به بخش‌های غیردولتی، که در چارچوب سیاست‌های اجرایی اصل ۴۴ قانون اساسی مطرح شده است و همین‌طور سپردن ۲۵٪ از اقتصاد کشور به بخش تعاونی، حضور مستقیم خود را در مدیریت و مالکیت اقتصاد کاهش بدهد و موجبات تقویت اقتصاد مردمی را فراهم سازد. این به معنای حرکت در مسیر دستیابی به ترکیب، بهینه از حضور دولت و مشارکت بخش غیردولتی در اقتصاد کشور است.

۸- دولت چگونه از طریق وضع مقررات و سیاست‌گذاری می‌تواند در اقتصاد دخالت کند؟

« پاسخ »

دولت برای هدایت اقتصاد در مسیر مطلوب و موردنظر خود و با هدف ایجاد نظم در عرضه فعالیت‌های اقتصادی و تأمین مصالح جامعه، مقررات اجرایی خود را وضع و سیاست‌هایی را طراحی و با اجرای قوانین و راهبردهای کلان کشور، حکمرانی می‌کند. همین‌طور لوایح قانونی را به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌کند که پس از تصویب مجلس به عنوان قانون ابلاغ می‌شود مثل قانون مالیات، گمرک، قانون بودجه و قانون برنامه‌ی پنج ساله

۹- دولت فعالیت‌های خود را در اقتصاد به چه صورت‌هایی انجام می‌دهد؟

« پاسخ »

به دو صورت ۱- عرضه کالاها و خدمات ۲- وضع مقررات و سیاست‌گذاری در اقتصاد

۱۰- تأثیر چگونگی توزیع درآمد بر توسعه اقتصادی را تجزیه و تحلیل کنید.

« پاسخ »

از دیدگاه اقتصاددانان رفع فقر و حمایت از اقشار کم درآمد، راهی برای گسترش توسعه اقتصادی و افزایش سرعت روند توسعه یافتگی جامعه است، زیرا فقر گسترده می تواند مانعی بر سر راه پیشرفت همه جانبه کشور باشد. در این زمینه دولت ها با توجه به ضرورت مقابله با فقر، معمولاً به طراحی و اجرای سیاست هایی می پردازند که بتوانند ابعاد فقر را در جامعه محدود کنند.

۱۱- چرا مقابله با فقر یکی از هدف های مهم دولت ها است؟

« پاسخ »

چون از دیدگاه اقتصاددانان، رفع فقر و حمایت از اقشار کم درآمد، راهی برای گسترش توسعه اقتصادی و نیز حرکتی در جهت تسریع روند توسعه یافتگی جامعه است، زیرا فقر گسترده می تواند مانعی بر سر راه توسعه همه جانبه باشد.

۱۲- نقش دولت را در رشد و توسعه اقتصادی به اختصار توضیح دهید.

« پاسخ »

دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی برای کشورهای در حال توسعه به گونه ای که باعث کاهش فاصله آنها با کشورهای توسعه یافته شود، هدف مهمی است. نقش دولت در اقتصاد این هدف مهم را تحت تأثیر قرار می دهد. همان گونه که دولت ها در حرکت جوامع پیشرفته به سمت توسعه تأثیر زیادی داشته اند، در اکثر کشورهای در حال توسعه امروزی نیز دولت ها با جدیت تمام برای رسیدن به رشد و توسعه بیش تر برنامه ریزی و سیاست گذاری می کنند.

۱۳- سیاست های تثبیت اقتصادی را نام ببرید و برای هر یک نمونه هایی ذکر کنید.

« پاسخ »

سیاست تثبیت اقتصادی به دو دسته سیاست های پولی و سیاست های مالی تقسیم می شود.
الف) سیاست های پولی: از طریق بانک مرکزی برای کنترل حجم پول و حفظ ارزش آن می باشد که یکی کاهش حجم پول در گردش می باشد، مثلاً در هنگام تورم، حجم پول در گردش را کاهش می دهد و دیگری افزایش حجم پول در گردش می باشد، مثلاً در هنگام رکود اقتصادی، برای تشویق تولیدکنندگان و ایجاد اشتغال، حجم پول در گردش را افزایش می دهد.
ب) سیاست های مالی: از دو ابزار درآمد و مخارج دولت استفاده می شود و در هنگام تورم یا رکود بسته به شرایط این ابزار متفاوت عمل می کنند.

۱۴- چرا دولت‌ها برای تثبیت قیمت‌ها تلاش می‌کنند؟

« پاسخ »

چون در وضعیت تورم، قیمت کالاها و خدمات به سرعت افزایش می‌یابد و اقتصاد کشور دچار اختلال می‌شود. به دلیل افزایش قیمت کالاها و خدمات افراد کم‌درآمد جامعه برای تأمین کالاهای موردنیاز خود با مشکلات جدی روبه‌رو می‌شوند و در نتیجه، سطح رفاه عمومی کاهش می‌یابد. در این شرایط تلاش دولت بر این است که تا حد ممکن از افزایش قیمت‌ها جلوگیری کند.

۱۵- اهداف اقتصادی دولت را فهرست کنید.

« پاسخ »

۱- اشتغال کامل ۲- ثبات قیمت‌ها ۳- رشد و پیشرفت اقتصادی ۴- بهبود توزیع ثروت و درآمد

۱۶- با مراجعه به وبگاه مجمع تشخیص مصلحت نظام فهرستی از سیاست‌های کلی نظام را در حوزه‌ی اقتصاد تهیه کنید.

« پاسخ »

پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

۱۷- در مورد شیوه‌های (روش‌های غیردولتی کردن) در کلاس بحث کنید.

« پاسخ »

پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

۱۸- یک واحد دولتی را نام ببرید که تولیدکننده‌ی کالا یا خدمتی است. در مورد علت‌های دولتی بودن این واحد در کلاس گفت‌وگو کنید.

« پاسخ »

صنایع فولاد: عدم اطمینان از سودآوری - نیاز به سرمایه اولیه بسیار زیاد - بازده طولانی مدت این سرمایه‌گذاری‌ها و ...

۱۹- برای مبارزه با تورم، چه راه‌هایی وجود دارد؟ در این باره بررسی کنید.

« پاسخ »

متناسب کردن میزان عرضه و تقاضا - اجتناب از تقاضای بی‌رویه و غیرضروری - پایین آوردن قدرت خرید جامعه و ...

۲۰- در مورد علت‌های بیکاری در شهر یا منطقه‌ی محل زندگی خود تحقیق کنید.

« پاسخ »

نبود مراکز تولیدی به اندازه‌ی کافی - متناسب نبودن رشته‌های فارغ‌التحصیلان دانشگاهی با مشاغل موردنیاز موجود - مهاجرت بی‌رویه از نقاط دیگر و ...

۲۱- ۱- در مورد ضرورت تشکیل دولت در جامعه گفت‌وگو کنید.

۲- نقش اقتصادی دولت را در جوامع گذشته و امروز مقایسه کنید.

« پاسخ »

۱- از زمان شکل‌گیری نخستین تمدن‌های بشری ما نیاز به نهادی که اداره امور این جوامع را به عهده بگیرد احساس می‌شده. بنابراین به تدریج نخستین دولت‌ها به وجود آمدند. ماهیت این نهاد و میزان قدرت آن در جوامع مختلف متفاوت بوده اما با گذشت زمان و تکامل جوامع به ویژه دستیابی به فناوری‌های نوین و پیشرفت‌های سریع در تسخیر طبیعت محدوده اقتدار دولت وسیع‌تر شده است.

۲- در گذشته نقش دولت کم‌رنگ و محدود بوده و به موارد خاص و حالت‌های استثنایی و بیش‌تر حافظان نظم و امنیت و مدافع ملت‌ها در مقابل دشمنان داخلی و خارجی بودند و برای تأمین هزینه‌های مربوط به این فعالیت‌ها اقدام به جمع‌آوری مالیات می‌کردند. ولی امروزه وظایفی نظیر هدایت جامعه - رشد و توسعه‌ی اقتصادی - ایجاد اشتغال و مقابله با تورم و ... می‌باشد.

۲۲- چرا در برخی زمینه‌های اقتصادی مردم و به عبارتی «بخش خصوصی» حاضر به سرمایه‌گذاری نمی‌شوند؟

« پاسخ »

۱ - به دلیل عدم اطمینان به سودآوری سرمایه‌گذاری، ۲ - نیاز به سرمایه‌ی اولیه بسیار زیاد

۲۳- منظور از اشتغال کامل چیست؟

« پاسخ »

اشتغال کامل به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن همه‌ی عوامل تولید امکان شرکت در فرآیند تولید را دارند و هیچ نهادی ناخواسته، بلااستفاده یا غیرمولد نمانده باشد.

۲۴- منابع درآمد در کشورمان را فهرست کنید.

« پاسخ »

منابع درآمد کشورمان از طریق فروش نفت و گاز و صادرات کالاهای غیرنفتی و همچنین اخذ مالیات به طور مستقیم یا غیرمستقیم و به شکلی محدود در مقایسه با سایر کشورها از جذب جهانگرد و دادن خدمات به خارجیان به دست می‌آید.

۲۵- دولت چگونه از طریق وضع قوانین و سیاست‌گذاری می‌تواند در اقتصاد دخالت کند؟

« پاسخ »

دولت با هدف ایجاد نظم و انضباط در عرصه‌ی فعالیت‌های اقتصاد جامعه قوانینی را وضع و سیاست‌هایی را به اجرا در می‌آورد. مثلاً جهت جلوگیری از واردات کالاهای خاص به کشور، قوانینی را وضع می‌کند یا با تشویق تولیدکنندگان به فعالیت بیشتر و تولید کالاهای امتیازات و امکاناتی را در نظر می‌گیرد.

۲۶- تأثیر نحوه‌ی توزیع درآمد بر توسعه‌ی اقتصادی را تجزیه و تحلیل کنید.

« پاسخ »

با توزیع عادلانه درآمد و رفع فقر در جامعه و بالا بردن درآمد افراد، زمینه را برای گسترش و توسعه‌ی اقتصاد و تسریع روند توسعه‌یافتگی فراهم می‌گردد.

۲۷- چرا مقابله با فقر یکی از هدف‌های مهم دولت‌هاست؟

« پاسخ »

از دیدگاه اقتصاد دانان رفع فقر و حمایت از اقشار کم‌درآمد، راهی برای گسترش توسعه‌ی اقتصادی و نیز حرکتی در جهت تسریع روند توسعه‌یافتگی جامعه است. زیرا فقر گسترده می‌تواند مانعی بر سر راه توسعه‌ی همه‌جانبه‌ی جوامع باشد.

۲۸- نقش دولت را در رشد و توسعه‌ی اقتصادی به اختصار توضیح دهید.

« پاسخ »

دولت‌ها سعی می‌کنند با افزایش ظرفیت تولیدی و امکانات کشور رونق اقتصادی و رفاه مردم را نسبت به گذشته بیشتر کنند و همچنین در رقابت جهانی از دیگر اقتصادها عقب نمانند.

۲۹- چرا دولت‌ها برای تثبیت قیمت‌ها تلاش می‌کنند؟

« پاسخ »

زیرا با افزایش قیمت کالاها و خدمات، افراد کم‌درآمد جامعه برای تأمین کالاهای مورد نیاز خود با مشکلات جدی روبرو می‌شوند و در نتیجه سطح رفاه عمومی کاهش می‌یابد.

۳۰- اهداف اقتصادی دولت را فهرست‌وار ذکر کنید.

« پاسخ »

۱- اشتغال کامل ۲- ثبات قیمت‌ها ۳- رشد و توسعه‌ی اقتصادی ۴- بهبود وضع توزیع درآمد

۳۱- یک واحد دولتی را که تولیدکننده کالا یا خدمتی است، نام ببرید. در مورد علل دولتی بودن این واحد در کلاس گفت‌وگو کنید.

« پاسخ »

به عنوان مثال واحدهای تولیدی توتون و سیگار که کاملاً در انحصار دولت است و علت دولتی بودن آن نیز کسب درآمد جهت دولت و در کنترل داشتن توزیع توتون و تنباکو و سیگار در جامعه است.

۳۲- برای مبارزه با افزایش قیمت‌ها چه راه‌هایی وجود دارد؟ در این‌باره بررسی کنید.

« پاسخ »

دولت می‌تواند با اتخاذ سیاست‌های مناسب اقتصادی با مهار کردن تورم ثبات قیمت‌ها را به وجود آورده و با افزایش قیمت‌ها مبارزه کند. راه‌هایی چون کمک مالی و فنی که به مؤسسات تولیدی، خرید محصولات کشاورزی، پرداخت یارانه‌ها در بعضی موارد و در مواقع ضروری وارد کردن کالا برای پایین آوردن قیمت، جلوی تورم را بگیرد.

۳۳- در مورد علل بی‌کاری در شهر یا منطقه‌ی محل زندگی خود تحقیق کنید.

« پاسخ »

علل بیکاری را در شهرها می‌توان تعداد زیاد کارگران، نبود سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی، اشتغال کاذب، مهاجرت روستائیان به شهرها دانست که مناطق مختلف با تفاوت‌های وجود دارد.

۳۴- نقش اقتصادی دولت را در جوامع گذشته و امروز مقایسه کنید.

« پاسخ »

در گذشته وظایف دولت‌ها محدود و نسبتاً مشخص بود که شامل حفظ نظم جامعه و مقابله با تجاوز دشمنان بود. اما امروزه دولت‌ها فراتر از آن به محدوده‌ی اقتصادی و مالی جامعه نیز نفوذ کرده و با اخذ مالیات و تأمین هزینه‌ی لازم برای اداره کشور و حفظ ثبات اقتصاد و هدایت جامعه در مسیر رشد و توسعه، فعالیت‌های بسیار بیشتری دارند.

۳۵- در مورد ضرورت تشکیل دولت در جامعه گفت‌وگو کنید.

« پاسخ »

ضروری است که دولت‌ها با داشتن وظایف مشخص با حفظ نظم و امنیت و دفاع از ملت‌ها در برابر دشمنان خارجی و جمع‌آوری مالیات و راه‌های کسب تأمین هزینه‌های مربوط به این فعالیت‌ها و ایجاد اشتغال و ثبات اقتصادی در جامعه تشکیل یابند.

- ۳۶- کدام گزینه جزء اهداف اقتصادی دولت نمی‌باشد؟
- (۱) جلوگیری از افزایش بی‌رویه و نوسانات قیمت‌ها
 (۲) رساندن نرخ بیکاری به صفر
 (۳) افزایش اندازه‌ی اقتصاد و رفاه مردم نسبت به گذشته
 (۴) ارتقای سطح زندگی اقشار کم‌درآمد و فقیر جامعه

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اشتغال کامل یکی از اهداف دولت در عرصه‌ی اقتصاد می‌باشد، ولی این به معنای صفر بودن نرخ بیکاری نیست، چراکه برخی افراد حاضر به کار نیستند (بیکاری داوطلبانه) و برخی دیگر نیز در حال جابه‌جایی از کاری به کار دیگر (بیکاری اصطکاک‌ی) هستند.

- ۳۷- با توجه به وظایف و محدوده‌ی اقتدار دولت، کدام گزینه پاسخ درست سوالات زیر می‌باشد؟
- (الف) با استناد به کدام اصل قانون اساسی، دولت موظف به واگذاری بخش‌های مهمی از فعالیت‌های خود به بخش‌های غیردولتی شده است؟
 (ب) با سپردن چه کسری از اقتصاد کشور به بخش ..... دولت مدیریت و مالکیت خود را در اقتصاد کاهش می‌دهد؟

(۱) الف: اصل چهل و چهارم قانون اساسی ب: تعاونی - $\frac{1}{4}$

(۲) الف: اصل چهل و چهارم قانون اساسی ب: خصوصی - ۳۵ درصد

(۳) الف: اصل چهل و هشتم قانون اساسی ب: تعاونی - ۳۵ درصد

(۴) الف: اصل چهل و هشتم قانون اساسی ب: خصوصی - $\frac{1}{4}$

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
 الف و ب) دولت ملزم شده است با واگذاری بخش مهمی از فعالیت‌های خود در عرصه‌ی اقتصاد به بخش‌های غیردولتی که در چارچوب سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی مطرح شده است و همین‌طور سپردن ۲۵٪ از اقتصاد کشور به بخش تعاونی، حضور مستقیم خود را در مدیریت و مالکیت اقتصاد کاهش بدهد و موجبات تقویت اقتصاد مردمی را فراهم سازد.

۳۸- کدام گزینه درست می‌باشد؟

- (۱) معمولاً دولت‌ها زمانی که اقتصاد کشور دچار رکود می‌شود برای پیشگیری از کاهش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، «سیاست بازار باز» را در پیش می‌گیرند.
- (۲) بدیهی است که سیاست‌هایی هم‌چون سیاست‌های مالی، سیاست‌های پولی، سیاست‌های جانب عرضه و سیاست‌ها تثبیت اقتصادی، تقاضای کل جامعه را در کوتاه‌مدت مدیریت و تنظیم می‌کند.
- (۳) بهترین و مناسب‌ترین تصمیم در مورد حضور یا عدم حضور دولت در اقتصاد با تکیه بر عبارت «ترکیب بهینه‌ی دولت و بخش خصوصی، بخش تعاونی، بخش غیرانتفاعی و خیریه و بخش‌های عمومی مثل شهرداری» به دست می‌آید.
- (۴) دولت‌ها برای ریل‌گذاری فعالیت‌های اقتصادی، لوایح قانونی را تنظیم و پس از تصویب، به عنوان قانون ابلاغ می‌کنند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) سیاست بازار باز فروش اوراق مشارکت، در زمان‌های تورم و برای کاهش حجم پول در گردش به کار گرفته می‌شود.
- (۲) سیاست‌های تثبیت اقتصادی که به دو دسته‌ی سیاست‌های پولی و مالی تقسیم می‌شوند، در کوتاه‌مدت می‌تواند تقاضای کل جامعه را مدیریت کند و بدیهی است برای حل اساسی مشکل در بلندمدت باید سیاست‌های جانب عرضه را در پیش گرفت.
- (۴) دولت‌ها برای ریل‌گذاری فعالیت‌های اقتصادی، لوایح قانونی را به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌کنند که پس از تصویب مجلس به عنوان قانون ابلاغ می‌شوند.

۳۹- چند مورد از موارد زیر از وظایف دولت‌ها در عرصه‌ی اقتصاد نمی‌باشد؟

- (الف) ایجاد اشتغال و فقرزدایی
  - (ب) قیمت‌گذاری کالاها و خدمات در بازار
  - (ج) توزیع عادلانه‌ی درآمد و ثروت
  - (د) مقابله با رکود
- (۱) همه‌ی موارد از وظایف اقتصادی دولت است. (۲) ۱
(۳) ۲ (۴) ۳

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. امروزه دولت‌ها علاوه بر حفظ نظم و امنیت، وظایفی نظیر:

- (۱) هدایت جامعه در مسیر رشد و توسعه‌ی پایدار اقتصادی
- (۲) ایجاد اشتغال
- (۳) فقرزدایی
- (۴) کاهش نابرابری و توزیع عادلانه‌ی درآمد و ثروت.
- (۵) مقابله با تورم (رکود همان تورم است با نرخ منفی).
- (۶) حفظ ثبات اقتصادی و...

را نیز بر عهده دارند.

نکته: دست‌های مخفی در بازار یعنی خود مردم و فروشندگان قیمت کالاها و خدمات را در بازار مشخص می‌کنند و فقط در شرایط اضطراری ممکن است دولت دخالت کند. در حالت کلی این موضوع از وظایف دولت‌ها نیست.

۴۰- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) یکی از اقدامات مهم دولت‌ها پیشگیری از بیکار شدن افراد شاغل با برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت، مهارت‌افزایی حین کار و... می‌باشد.
- (۲) در گذشته، دولت‌ها بیش‌تر حافظان نظم و امنیت و مدافع ملت‌ها در مقابل دشمنان داخلی و خارجی بودند و برای تأمین هزینه‌های مربوطه به جمع‌آوری مالیات اقدام می‌کردند.
- (۳) اصلاح ساختار توزیع درآمد و عادلانه‌تر کردن آن و مقابله با فقر، مستلزم توانمندسازی افراد و به ویژه مولد کردن آنهاست.
- (۴) اشتغال کامل نیروی کار، به معنای صفر بودن نرخ بیکاری نیست، چرا که ممکن است برخی افراد در حال جابه‌جایی از کاری به کار دیگر (بیکاری داوطلبانه) باشند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برخی افراد در حال جابه‌جایی از کاری به کار دیگر (بیکاری اصطکاکی) و برخی حاضر به کار نیستند (بیکاری داوطلبانه)؛ بنابراین اشتغال کامل نیروی کار به معنای صفر بودن نرخ بیکاری نیست.

- ۴۱- پاسخ درست و کامل دو سؤال زیر در کدام «گزینه» مطرح شده است؟
- الف) «منحنی عرضه» مبین چگونگی «رفتار اقتصادی» کدام گروه است؟
- ب) هدف عمده دولت از «وضع قوانین در اقتصاد» چیست؟
- ۱) الف) بازرگانان   ب) افزایش «تولید ملی»
- ۲) الف) مصرف‌کنندگان   ب) کسب سود برای «دولت»
- ۳) الف) بازاریان   ب) جلوگیری از واردات کالا به کشور
- ۴) الف) تولیدکنندگان   ب) قرار گرفتن «اقتصاد جامعه» در مسیر مطلوب

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف) «منحنی عرضه» نشان‌دهنده چگونگی «رفتار اقتصادی تولیدکنندگان» است و «صعودی بودن منحنی عرضه» به این معناست که با افزایش قیمت، مقدار عرضه کالا افزایش خواهد یافت و در مقابل با کاهش قیمت «عرضه» نیز کاهش می‌یابد.

ب) دولت برای هدایت جامعه در مسیر مطلوب و مورد نظر خود و با هدف ایجاد نظم و انضباط در عرصه فعالیت‌های اقتصادی جامعه قوانینی را وضع کرده و سیاست‌هایی را برای اجراء در کشور طراحی می‌کند.

۴۲- در رابطه با «عرضه‌ی کالا و خدمات» توسط دولت، کدام گزینه با سایر گزینه‌ها هم‌خوانی ندارد؟

- ۱) ممکن است بخش خصوصی به دلیل عدم اطمینان از سودآوری حاضر به سرمایه‌گذاری نباشد.
- ۲) ممکن است دولت مایل به بهره‌برداری از برخی معادن و منابع باشد.
- ۳) در برخی شرایط خاص، دولت به ناچار برخی مؤسسات تولیدی و تجاری را تحت پوشش می‌گیرد.
- ۴) بعضی از شاخه‌های صنعت به سرمایه‌ی اولیه‌ی بسیار زیادی نیاز دارند و بخش خصوصی تمایلی به ورود به این عرصه‌ها ندارد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

تمایل دولت به تولید و عرضه‌ی برخی کالاها ← کسب درآمد (گزینه‌ی ۲)

بخش خصوصی حاضر به سرمایه‌گذاری نیست:

۱- عدم اطمینان از سودآوری

۲- نیاز به سرمایه‌ی اولیه‌ی بسیار زیاد

بعضی شرایط خاص

ناچارای دولت به تولید و عرضه‌ی کالاها
(گزینه‌های ۱، ۳ و ۴)

عرضه‌ی کالا و خدمات توسط دولت

۴۳- کوشش دولت‌ها برای فراهم آوردن شرایط «رونق اقتصادی» به‌منظور رسیدن به هدف ..... صورت می‌گیرد، زیرا رونق اقتصادی سبب ..... می‌شود.

- ۱) اشتغال کامل - رشد و توسعه‌ی اقتصادی
- ۲) بهبود وضعیت توزیع درآمد - کاهش بیکاری و افزایش رفاه
- ۳) اشتغال کامل - گسترش فعالیت‌های تولیدی و تمایل به استخدام نیروی کار بیشتر
- ۴) رشد و توسعه‌ی اقتصادی - افزایش اشتغال در رفاه

« پاسخ »

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. یکی از اهداف دولت در عرصه‌ی اقتصاد، ایجاد «اشتغال کامل» است. برای تحقق این هدف، دولت‌ها می‌کوشند شرایط «رونق اقتصادی» را فراهم آورند. در چنین شرایطی، فعالیت‌های تولیدی گسترش می‌یابند و تمایل تولیدکنندگان به استخدام نیروی کار جدید بیشتر می‌شود. این به معنای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و رسیدن به اشتغال کامل است.

۴۴- کدام گزینه پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

- الف) به کدام دلیل دولت «سیاست‌های تثبیت اقتصادی» اعمال می‌کند و شامل چه نوع سیاست‌هایی است؟
- ب) در شرایط رکود اقتصادی دولت چه نوع سیاست‌هایی را به کار می‌گیرد؟
- ۱) الف- برای هدایت اقتصاد جامعه در مسیر مطلوب و مورد نظر خود و ایجاد نظم در عرصه فعالیت اقتصادی - سیاست‌های پولی و مالی ب- سیاست پولی انقباضی - سیاست مالی انقباضی
  - ۲) الف- برای مدیریت و تنظیم تقاضای کل اقتصاد در کوتاه‌مدت - سیاست‌های پولی انبساطی و انقباضی ب- افزایش مخارج دولت و کاهش مالیات
  - ۳) الف- برای کنترل و تنظیم حجم پول در گردش در شرایط تورم و رکود اقتصادی در کوتاه‌مدت - سیاست‌های مالی انبساطی و انقباضی ب- خرید اوراق مشارکت - کاهش نرخ‌های مالیاتی یا پایه‌های مالیاتی
  - ۴) الف- برای کاهش نوسانات متغیرهای کلان اقتصادی - سیاست‌های پولی و مالی - ب- سیاست پولی انبساطی و سیاست مالی انبساطی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف) سیاست‌های تثبیت اقتصادی به سیاست‌هایی گفته می‌شود که دولت برای کاهش نوسانات متغیرهای کلان اقتصادی (مثل اشتغال، تورم و رشد) اعمال می‌کند و به دو دسته سیاست‌های پولی و مالی تقسیم می‌شود.

ب) در شرایط رکود اقتصادی، بانک مرکزی با سیاست پولی انبساطی و یا سیاست مالی انبساطی برای کوتاه مدت مشکل را حل می‌کند.

۴۵- کدام مورد از جمله «سیاست‌های توسعه‌ای» دولت است؟

- ۱) اجرای سیاست‌های مناسب تجاری و ارزی
- ۲) توجه به زیرساخت‌ها و سرمایه‌گذاری در مناطق محروم
- ۳) کنترل و کاهش نوسانات متغیرهای کلان اقتصادی
- ۴) کاهش واردات غیرضروری و مصرف بی‌رویه کالاهای وارداتی و افزایش صادرات

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. توجه به زیرساخت‌ها و سرمایه‌گذاری در مناطق محروم از جمله سیاست‌های توسعه‌ای به شمار می‌رود.

۴۶- در زمان‌های گذشته، نقش اقتصادی دولت شامل کدام موارد بوده است؟

- ۱) حفظ نظم و امنیت و دفاع از ملت در مقابل دشمنان داخلی و خارجی و جمع‌آوری مالیات برای تأمین هزینه‌های مربوط به این فعالیت‌ها
- ۲) برقراری روابط مالی با شهروندان و اخذ مالیات از آنها، حفظ نظم و امنیت و هدایت جامعه در مسیر رشد و توسعه پایدار اقتصادی
- ۳) اخذ مالیات از مردم به صورت‌های مختلف برای تأمین هزینه‌های مربوط به مبارزه با مشکل بیکاری و ایجاد اشتغال کامل نیروی کار
- ۴) گرفتن خراج و مالیات از مردم و هزینه کردن این مالیات‌ها به صورت‌های مختلف از جمله حقوق کارکنان کشوری و لشکری و سایر هزینه‌های جاری دولت

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نقش اقتصادی دولت در زمان‌های گذشته در مقایسه با امروز بسیار کم‌رنگ بود و به موارد خاص و استثنایی محدود می‌شد که شامل گرفتن خراج و مالیات از مردم و هزینه کردن این مالیات‌ها به صورت‌های مختلف از جمله حقوق کارکنان کشوری و لشکری و سایر هزینه‌های جاری دولت می‌شد.

۴۷- در رابطه با نقش دولت در اقتصاد، تجربه کشورهای موفق بیانگر کدام مورد است؟

- ۱) دولت عامل اصلی و محرک پیشرفت کشور است.
- ۲) حضور دولت در اقتصاد هر چه کم‌تر باشد، بهتر است.
- ۳) عدم حضور دولت در اقتصاد مورد تأکید است.
- ۴) دخالت دولت در اقتصاد، موفقیت‌آمیز نبوده است.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در کنار نقش‌آفرینان و بازیگران مهم اقتصادی، دولت نیز یک نقش‌آفرین جدی و مهم است. تجربه کشورهای موفق نشان می‌دهد که دولت عامل اصلی و محرک پیشرفت کشور است.

۴۸- در کدام شرایط «سیاست مالی انقباضی» اعمال می‌شود؟

- ۱) هنگامی که تقاضای عمومی در اقتصاد کاهش یافته باشد.
- ۲) زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم شده باشد.
- ۳) موقعی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش یافته باشد.
- ۴) وقتی که رکود اقتصادی وجود داشته باشد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم می‌شود، اجرای سیاست مالی انقباضی، موجب کاهش تقاضای کل در اقتصاد و ثبات اقتصادی می‌شود.

۴۹- در رابطه با راهکارهای پیشگیری از افزایش بیکاری، کدام مورد با موارد دیگر همخوانی ندارد؟

- ۱) مهارت‌افزایی حین کار
- ۲) دادن یارانه‌های تولید
- ۳) اصلاح ساختار تولید
- ۴) برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. چون پیشگیری بهتر از درمان است، دولت سعی می‌کند از بیکار شدن افراد شاغل جلوگیری کند. برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت، مهارت‌افزایی حین کار و اعطای یارانه‌های تولید از جمله راهکارهای پیشگیری از افزایش بیکاری است.

۵۰- در رابطه با سیاست‌های اقتصادی دولت کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) دولت‌ها در بلندمدت به کنترل و کاهش نوسانات اقتصادی توجه زیادی مبذول می‌دارند.
- ۲) بررسی تجربه کشورهای موفق نشان می‌دهد که دولت‌ها در حرکت آن‌ها به سمت پیشرفت تأثیر به‌سزایی داشته‌اند.
- ۳) سیاست‌های اقتصادی دولت می‌تواند حرکت رو به پیشرفت کشور را کند سازد یا برعکس بر سرعت آن بیفزاید.
- ۴) دولت‌ها با اجرای سیاست‌های مناسب تجاری و ارزی سعی می‌کنند وابستگی و شکنندگی اقتصادی در مقابل تکان‌های داخلی و خارجی را کاهش دهند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دولت‌ها در کوتاه مدت به کنترل و کاهش نوسانات اقتصادی توجه زیادی دارند. به سیاست‌های که دولت برای کاهش نوسانات متغیرهای کلان اقتصادی اشتغال، تورم، و رشد اعمال می‌کند سیاست‌های تثبیت اقتصادی گفته می‌شود که تقاضای کل اقتصاد را در کوتاه مدت، کنترل و تنظیم می‌کنند. سیاست‌های تثبیت اقتصادی به دو دسته سیاست‌های پولی و سیاست‌های مالی تقسیم می‌شود.

۵۱- کدام مورد مربوط به نقش دولت در اقتصاد امروز جامعه است؟

- ۱) حفظ نظم و امنیت و مدافع ملت‌ها در مقابل دشمنان داخلی و خارجی
- ۲) پرداخت حقوق کارکنان کشوری و لشکری و سایر هزینه‌های جاری دولت
- ۳) جمع‌آوری مالیات، برای تأمین هزینه‌های مربوط به فعالیت‌های اجتماعی و رفاهی
- ۴) مقابله با تورم و حفظ ثبات اقتصادی، هدایت جامعه در مسیر رشد و توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال کامل

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. امروزه دولت‌ها در عرصه اقتصاد فعالیت بسیار گسترده‌ای دارند و حضورشان را در اقتصاد جامعه نمی‌توان نادیده گرفت. آن‌ها علاوه بر حفظ نظم و امنیت، وظایفی نظیر: هدایت جامعه در مسیر رشد و توسعه پایدار اقتصادی ایجاد اشتغال، فقرزدایی، کاهش نابرابری و توزیع عادلانه درآمد و ثروت، مقابله با تورم، حفظ ثبات اقتصادی و نظایر آن را نیز بر عهده گرفته‌اند.

۵۲- بهره‌برداری از منابع و معادن، کشف، استخراج، تصفیه و توزیع فرآورده‌های نفتی مربوط به فعالیت دولت در کدام محور اقتصادی است؟

- ۱) ایجاد اشتغال کامل
- ۲) وضع قوانین
- ۳) سیاست‌گذاری
- ۴) عرضه کالاها و خدمات

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فعالیت‌های دولت در عرصه اقتصاد در دو محور عمده قابل بررسی است. الف) عرضه کالاها و خدمات: دولت می‌تواند با سرمایه‌گذاری، در بازار بعضی از کالاها و خدمات وارد شود و به تولید، عرضه و فروش آن‌ها بپردازد. در این زمینه دولت با تأسیس شرکت‌ها و مؤسسات مختلف به فعالیت اقدام می‌کند که به نام شرکت‌های دولتی شناخته می‌شوند. ممکن است دولت به تولید و عرضه بعضی کالاها مایل باشد و بهره‌برداری از برخی منابع و معادن را خود عهده‌دار شود. برای مثال: کشف، استخراج، تصفیه و توزیع فرآورده‌های نفتی را برعهده بگیرد و با تأسیس یک شرکت، این فعالیت‌ها را انجام دهد، به این ترتیب، دولت با عرضه و فروش فرآورده‌ها، درآمد کسب کند. علاوه بر این ممکن است در بعضی حالت‌های خاص، دولت به ناچار برخی مؤسسات تولیدی و تجاری را تحت پوشش بگیرد و بدین ترتیب در بازار تولید و عرضه بعضی کالاها و خدمات درگیر شود. این وضعیت به دلیل بروز جنگ تحمیلی در کشور ما اتفاق افتاد و دولت به ناچار مالکیت و اداره‌ی برخی واحدهای صنعتی و تولیدی را برعهده گرفت. ب) وضع قوانین و سیاست‌گذاری در اقتصاد.

۵۳- به سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای مدیریت حجم پول و حفظ ارزش آن اعمال می‌کند، ..... می‌گویند.

- ۱) سیاست‌های مالی
- ۲) سیاست‌های اقتصادی
- ۳) سیاست‌های پولی
- ۴) سیاست‌های جانب عرضه

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سیاست‌های تثبیت اقتصادی عبارت‌اند از: سیاست‌های پولی: به سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای مدیریت حجم پول و حفظ ارزش آن اعمال می‌کند گفته می‌شود که شامل سیاست‌های انبساطی و انقباضی می‌باشد. سیاست‌های مالی: دولت‌ها برای مدیریت کلان اقتصاد کشور و اجرای وظایف خود بسته‌ی «سیاست‌های مالی» را اجرا می‌کنند که از دو ابزار درآمدها و مخارج دولت تشکیل شده است.

- ۵۴- دولت می‌تواند با سرمایه‌گذاری در بازار بعضی از کالاها و خدمات وارد شود و به تولید، عرضه و فروش آنها پردازد، در کدام گزینه دلیل درستی برای این موضوع بیان نشده است؟
- ۱) تمایل دولت به تولید و عرضه بعضی از کالاها مثل نفت و بهره‌برداری از برخی معادن و منابع
  - ۲) عدم تمایل بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در بعضی صنایع، به دلیل عدم اطمینان از سودآوری یا نیاز به سرمایه‌ی اولیه‌ی زیاد
  - ۳) به دلیل به وجود آمدن شرایط خاص مثل جنگ و ...
  - ۴) هدایت اقتصاد در مسیر مطلوب و موردنظر دولت، با هدف ایجاد نظم در عرصه‌ی فعالیت‌های اقتصادی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دولت برای هدایت اقتصاد در مسیر مطلوب و موردنظر خود و با هدف ایجاد نظم در عرصه‌ی فعالیت‌های اقتصادی و تأمین مصالح جامعه، مقررات اجرایی را وضع و سیاست‌هایی را طراحی می‌کند و این مربوط به حکمرانی در اقتصاد است، نه عرضه‌ی کالاها و خدمات.

۵۵- چند مورد از عبارات زیر نادرست است؟

- الف) معمولاً درآمد افراد کم‌درآمد جامعه متناسب با تورم افزایش نمی‌یابد.
  - ب) دولت‌ها سعی می‌کنند با ثبات قیمت‌ها، رونق اقتصادی و رفاه مردم را نسبت به گذشته بیش‌تر کنند.
  - ج) اشتغال کامل نیروی کار به معنی صفر بودن نرخ بیکاری است.
  - د) تقسیم برابر فرصت‌ها و توزیع عادلانه‌ی ثروت و درآمد، از اهداف مهم و مورد توجه دولت‌ها است.
- ۱) صفر (۲)   ۲) (۳)   ۳) (۴)

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

اشتغال کامل
 ثبات قیمت‌ها
 رشد و پیشرفت اقتصادی
 بهبود توزیع ثروت و درآمد

}

نقش اقتصادی دولت:

بررسی عبارات نادرست:

- ب) دولت‌ها سعی می‌کنند با افزایش ظرفیت تولیدی و امکانات کشور، رونق اقتصادی و رفاه مردم را نسبت به گذشته بیش‌تر کنند.
- ج) اشتغال کامل به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن همه‌ی عوامل تولید امکان شرکت در فرآیند تولید را دارند. البته اشتغال کامل به معنی صفر بودن نرخ بیکاری نیست و بیکاری داوطلبانه و بیکاری اصطکاکی وجود دارد.